ఈశావాస్యోపనిషత్

రచయిత

తర్కవేదాంత మహావిద్వాన్, ఆర్షవిద్యావాచస్పతి

శ్రీమాన్ పండిత్ వేదాంతం జగన్నాధాచార్యులుగారు

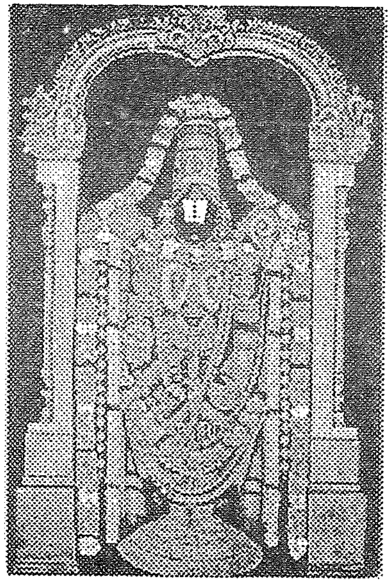

ప్రచురణ

శ్రీ మరీచి గ్రంథమాల

శ్రీ వైఖానస దివ్యసిద్ధాన్త వివర్థినీ సభ, తిరుమల.

1998

హరిః ఓమ్

శ్రీ వేంకటేశాయ నమః

ఈశావాస్యోపనిషత్తు

(తెలుగు తాత్పర్యముతో)

తర్క- వేదాన్త మహావిద్వాన్, ఆర్షవిద్యా వాచస్పతి

పండిత శ్రీ వేదాంతం జగన్నాథాచార్యులు గారు, అప్పికట్ల.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన ఆస్థాన పండితులు.

ప్రచురణ

శ్రీ మరీచి గ్రంథమాల.

శ్రీ వైఖానస దివ్యసిద్ధాన్త వివర్ధినీ సభ

తిరుమల

1998.

ఈశావాస్యోపనిషత్తు

(తెలుగు తాత్పర్యముతో)

రచయిత - శ్రీ వేదాంతం జగన్నాథాచార్యులుగారు, అప్పికట్ల.

శ్రీ మరీచి గ్రంథమాల ప్రచురణ నెం. 9.
మొదటి కూర్పు : 1998.
ప్రతులు : 1000
ధర : పది రూపాయలు.

ప్రతులకు :
కార్యదర్శి
శ్రీ వైఖానస దివ్యసిద్ధాన్త వివర్ధినీ సభ,
శ్రీ విఖనసాశ్రమము,
రింగ్ రోడ్,
తిరుమల - పిన్ ...517 504.

ముద్రణ :
శ్రీ సత్యసాయి గ్రాఫిక్స్,
18-1-4/డి1/ఎ2,
రామచంద్రానగర్, కె.టి.రోడ్డు,
తిరుపతి. ఫోన్ : 26807.

హరిః ఓమ్
శ్రీ శ్రీనివాస పరబ్రహ్మణే నమః

ముందుమాట

శ్రీ లక్ష్మీవల్లభారమ్భాం విఖనో మునిమధ్యమామ్ ।
అస్మదాచార్య పర్యన్తాం వన్దే గురు పరమ్పరామ్ ॥

వేదాంత వంశాంబుధి పూర్ణ చంద్రమ్
వేదాంత శాస్త్రోదధి కుంభయోనిమ్ ।
వేదాంత విచ్ఛీ వర దార్య శిష్యం
శ్రీమజ్జగనాధ గురుం ప్రపద్యే ॥

శ్రీమద్గౌతమ గోత్రాయ గీతామృత ప్రదాయినే ।
లక్ష్మీనృసింహ గురవే భగవంస్తే నమో నమః ॥

శ్రీమరీచి గ్రంథమాల ద్వారా ప్రచురించబడుచున్న పుస్తకములలో ఈ ఈశావాస్యోపనిషత్తు తొమ్మిదవ పుస్తకము. ఉపనిషత్తులన్నిటికీ మకుటాయమైనది ఈశావాస్యోపనిషత్తు. ఈ ఉపనిషత్తు పై ఎన్నియో వ్యాఖ్యానములు గలవు. అన్ని సిద్ధాంతముల వారు దీనిపై వ్యాఖ్యలు, వివరణములు వ్రాసిప్రచురించియున్నారు.

ఈ ఉపనిషత్తులోని మొదటి మంత్రములోని మొదటి పదాన్నిబట్టి ఈశావాస్యోపనిషత్తు అను పేర ప్రచారములో యున్నది. మహత్తరమైన ఆధ్యాత్మిక సత్యాలు ఇందలి 18 మంత్రములలో పొందుపరచబడి యున్నవి. సంహితాన్తర్గతమగుట వలన ఇది శుక్లయజుర్వేద సంహితలోని ఆఖరి అధ్యాయము.

కీ॥ శే॥ తర్క-శాస్త్ర మహావిద్వాన్ వేదాంతం జగన్నాధాచార్యులు గారి స్వదస్తూరితో వ్రాయబడిన గ్రంథమిది. వారునాకు వేదాంతమును బోధించు కాలములో 1975 సం॥లో ఈశావాస్యోపనిషత్తు చెప్పినారు. అప్పుడు బజారులో లభ్యమగుచున్న ఈశావాస్యోపనిషత్తు పుస్తకాలు కొని వారివద్ద వాటిని చూపించినాను.

వాటిలో చాలవరకు అద్వైతపరముగా యున్నవేగలవు. విశిష్టాద్వైతపరముగా దేవనాగరవిపిలో గలవు. ఇంగ్లీషు లోగల పుస్తకములు చూచిననూ అవియూ అద్వైత పరముగానే లభించినవి. దానిపైవారు వైష్ణవపరముగా వారు బోధించుదానిని మననము చేసుకొనుటకుగాను ఈ చిన్నిపుస్తకమును వ్రాసినాకు పంపిరి. ఆ తర్వాత ఇందలి విషయములనే విపులీకరించుచూ పాఠము చెప్పియున్నారు.

వైఖానస శాస్త్రములోని తత్త్వచింతనయూ ఈశావాస్యోపనిషత్తులోని అంతర్గత భావము ఒకటేనని చెప్పిరి. ఈ ఉపనిషత్తును గురువుగారు శిష్యునికి బోధించు చున్నట్లు వ్రాసియున్నారు. ఒకవిధముగా ఇది వైఖానసదివ్యసిద్ధాన్తపరముగా రచింపబడిన వ్యాఖ్యానమని చెప్పవచ్చును. అట్టి వ్యాఖ్యానము అందరికీ అందుబాటులోనికి తేవలయునని ఈగ్రంథముద్రణ చేయబడుచున్నది.

ఈగ్రంథములోని తాత్పర్యము నారికేళపాకముగా యున్నట్లు తోచును. ఒకటికి నాలుగుసార్లు చదువుటయో లేకగురుముఖతః చెప్పించుకొనుటయో చేసినచో అందులోని అమృత ధారలను స్వీకరించవచ్చును. యదార్థమునకు వారి అవతారికకు ఒక వ్యాఖ్యఅవసరము. ఆ వాఖ్య సులభశైలిలో వ్రాయగలిగినచో ఒక చక్కని గ్రంథము కాగలదు.

ఈశావాస్యోపనిషత్తుపై వైష్ణవ సిద్ధాంతానుసారము వ్రాయబడిన ఒకమహత్తర గ్రంథమిదియని చెప్పవచ్చును. గ్రంథమునకు ముందుగల అవతారికయూ, చివరిలో గ్రంథోపసంహారములో వ్రాయబడిన అంశములు రచయితయొక్క భావములను మనకు విశదీకరించును. గ్రంథములో కూడ ''ఈ విధముగా సంప్రదాయవేత్తలు చెప్పుచున్నారు.'' అనివ్రాయుట రచయితయొక్క నిరాడంబరతను సూచించును.

ఈ అమూల్య గ్రంథమును మనలకు అందించిన కీ॥శే॥ శ్రీ జగన్నాథాచార్యుల వారికి శతసహస్రనమోవాకములు.

తిరుమల,
29-11-98.

దీవి విఖనసాచార్యులు
కార్యదర్శి
శ్రీ వైఖానస దివ్యసిద్ధాన్త వివర్ధినీ సభ.

Bio - Data of Author.

పేరు : శ్రీవేదాన్తం జగన్నాథాచార్యులు గారు

తల్లిపేరు : శ్రీమతి రామానుజమ్మ

తండ్రిపేరు : శ్రీవేంకటరామాచార్యులు

జన్మస్థలం : చందోలు (గుంటూరు జిల్లా)

స్థిరనివాసము : అప్పికట్ల (గుంటూరు జిల్లా)

జననము : 21-6-1894

మరణము : 19-4-1986

సంతానము : కుమారులు అయిదుగురు, కుమార్తెలు ముగ్గురు.

భార్య : ప్రథమం - లక్ష్మీనరసమ్మ (గూడవల్లి, గుంటూరు జిల్లా).
ద్వితీయం- లక్ష్మీనరసమ్మ (నెల్లూరు జిల్లా).

విద్యాభ్యాసము: చందోలు, మచిలీపట్టణం, తిరుపతి, పిఠాపురములలో.

విద్యార్హతలు : నాటకాంతసాహిత్యము, ఆగమ, అలంకార, పూర్వమీమాంసా, తర్క-వేదాన్త, జ్యోతిష, ధర్మశాస్త్రాదులు.

బిరుదులు : చతుశ్శాస్త్ర మహావిద్వాన్, శ్రీవైఖానసకులపతి, పండితరత్న, వేదాన్తరత్న, న్యాయరత్నాకర, సాహిత్యరత్న, ఆగమరత్న, ఆగమవిద్యా సార్వభౌమ, విద్యాభూషణ, పండితశిరోమణి, ఆర్షవిద్యావాచస్పతి, మహామహోపాధ్యాయ, తర్క వేదాంత సార్వభౌమ.

నిర్వహించిన పదవులు
1. పిఠాపురంమహారాజ ఆస్థాన విద్వాంసులు - 17సం॥
2. తిరుమల తిరుపతిదేవస్థాన ఆస్థానపండితులు- 31సం॥
3. ఆం.ప్ర. రెలిజియస్ అడ్వయిజరీ కమిటీ సభ్యులు.

రచనలు : ముద్రితములు : శ్రీవేంకటేశ్వరవైభము
శ్రీ వైఖానస కల్పసూత్రము
వైఖానస ముపైవ్యాసములు.

అముద్రితములు : వేదాంత గ్రంథములున్నవేమో (వివరములు తెలియవు).

విశేషములు : తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములలో ఎన్నోసలహాలు యిచ్చుట, శ్రీవారి అష్టబంధన, బాలాలయ మహాసంప్రోక్షణలనిర్వహణ. టి.టి.డి వారిచే, యితరసంస్థలచే పలుసన్మానములు జరుపబడినవి.

తెలుసుకోండి !!

ఋషిప్రోక్త శ్రీవైఖానస గ్రంథములు.

I. శ్రీ విఖనసాచార్యుల వారు.

1. గృహ్యసూత్రము (స్మార్త, ధర్మ, ప్రవర) 2. శ్రౌత సూత్రము.

II. భృగుమహర్షి.

3. ఖిలాధికారము
4. క్రియాధికారము
5. ప్రకీర్ణాధికారము
6. యజ్ఞాధికారము
7. వాసాధికారము
8. అర్చనాధికారము
9. పురాధికారము
10. మానాధికారము
11. వర్ణాధికారము
12. చిత్రాధికారము
13. నిరుక్తాధికారము
14. ప్రతిగృహ్యాధికారము.

III. అత్రిమహర్షి.

15. సమూర్తార్చనాధికారము.
16. విష్ణు తంత్రము.
17. ఆత్రేయ తంత్రము.
18. ఉత్తర తంత్రము.

IV. మరీచిమహర్షి.

19. విమానార్చన కల్పము
20. ఆనన్ద సంహిత
21. జయసంహిత
22. విజయ సంహిత
23. సంజ్ఞాన సంహిత
24. విజీత సంహిత
25. విమల సంహిత
26. వీర సంహిత
27. జ్ఞాన సంహిత.

V. కశ్యపమహర్షి.

28. జ్ఞానకాండ
29. సత్యకాండ
30. సంతాన కాండ
31. తర్కకాండ
32. కాశ్యప కాండ.

పై వాటిలో 1,2,3,4,5,6,7,15,19,20,28 - (11 పుస్తకములు) మాత్రమే ముద్రితమైనవి. మిగతావి లభ్యము కాలేదు. ★★★

హరిః ఓమ్

శ్రియై నమః

శ్రీ శ్రీనివాసాయ నమః

శ్రీ విఖనస మహా గురవే నమః

ఈశావాస్యోపనిషత్

ఓమ్॥ పూర్ణమదః పూర్ణమిదం పూర్ణాత్పూర్ణముదచ్యతే।
పూర్ణస్య పూర్ణమాదాయ పూర్ణమేవావ శిష్యతే ॥

- ఓం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః।

ఓమ్

1. ఈశావాస్య మిదగ్ం సర్వం యత్కించ జగత్యాం జగత్।
తేనత్యక్తేన భుంజీథాః మాగృధః కస్యస్విద్ధనం ॥

2. కుర్వన్నేవేహ కర్మాణి జిజీవి షేచ్ఛతగ్ం సమాః।
ఏవం త్వయి నాన్యథేతోఽస్తిన కర్మ లిప్యతే నరే ॥

3. అసుర్యానామతే లోకా అంధేన తమసావృతాః।
తాగ్ంస్తే ప్రేత్యాభిగచ్ఛన్తియేకే చాత్మహనోజనాః ॥

4. అనేజదేకం మనసో జవీయో నైనద్దేవా
ఆప్నువన్ పూర్వమర్షత్।
తద్ధావతోఽన్యానత్యేతి తిష్ఠ
త్తస్మిన్నపో మాతరిశ్వా దధాతి ॥

5. తదేజతి తన్నైజతి తద్దూరే తద్వంతికే।
తదన్తరస్య సర్వస్య తదు సర్వస్యాస్య బాహ్యతః ॥

6. యస్తు సర్వాణి భూతాన్యాత్మ న్యేవాను పశ్యతి ।
సర్వభూతేషు చాత్మానం తతో న విజిగుప్సతే ॥

7. యస్మిన్ సర్వాణి భూతాన్యాత్మైవా భూద్విజానతః ।
తత్రకో మోహః కశ్శోకః ఏకత్వ మనుపశ్యతః ॥

8. స పర్యగాచ్ఛుక్ర మకాయ మవ్రణ
మస్నావిరగ్ం శుద్ధ మపాప విద్ధమ్ ।
కవిర్మనీషీ పరిభూః స్వయం భూ
ర్యాథాతథ్యతోఽర్థాన్ వ్యదధాచ్ఛాశ్వతీభ్యః సమాభ్యః ॥

9. అంధం తమః ప్రవిశన్తి యేఽవిద్యాముపాసతే ।
తతో భూయ ఇవ తే తమో య ఉ విద్యాయాగ్ం రతాః ॥

10. అన్యదేవాహు ర్విద్యయా అన్యదాహురవిద్యయా ।
ఇతి శుశ్రుమ ధీరాణాం యేన స్తద్వ్యాచచక్షిరే ॥

11. విద్యాం చావిద్యాం చ
యస్తద్వేదోభయగ్ం సహ ।
అవిద్యయా మృత్యుం తీర్త్వా
విద్యయాఽమృతమశ్నుతే ॥

12. అంధం తమః ప్రవిశన్తి
యేఽసంభూతి ముపాసతే ।
తతో భూయ ఇవ తే తమో
య ఉ సంభూత్యాగ్ం రతాః ॥

13. అన్యదేవాహుః సంభవాదన్యదాహు రసంభవాత్ ।
ఇతి శుశ్రుమధీరాణాం యేనస్త ద్వ్యాచచక్షిరే ॥

14. సంభూతించ వినాశంచ
యస్తద్వేదో భయగ్ంం సహ ।
వినాశేన మృత్యుంతీర్త్వా
సంభూత్యాఽమృతమశ్నుతే ॥

15. హిరణ్మయేన పాత్రేణ సత్యస్యాపిహితం ముఖమ్ ।
తత్త్వం పూషన్నపావృణు సత్యధర్మాయ దృష్టయే ॥

16. పూషన్నే కర్షే యమ సూర్య ప్రాజాపత్య
వ్యూహ రశ్మీన్ సమూహ తేజః
యత్తే రూపం కల్యాణ తమం
తత్తే పశ్యామి యోఽసావసౌ పురుషఃసోఽహమస్మి ॥

17. వాయురనిల మమృత మథేదం భస్మాన్తగ్ం శరీరమ్ ।
ఓం క్రతోస్మర కృతగ్ం స్మర క్రతోస్మర కృతగ్ం స్మర ॥

18. అగ్నేనయ సుపథారాయే అస్మాన్
విశ్వాని దేవవయునాని విద్వాన్ ।
యుయెూధ్యస్మజ్జుహురాణమేనో
భూయిష్ఠాంతే నమ ఉక్తిం విధేమ ॥

ఇతి వాజసనేయ సంహితోపనిషత్.

సహనావవతు సహనౌభునక్తు సహవీర్యంకరవావహై ।
తేజస్వినావధీతమస్తు మావిద్విషావహై ఓగ్ం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః ॥

హరిః ఓమ్

తత్సత్

శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు.

★★★

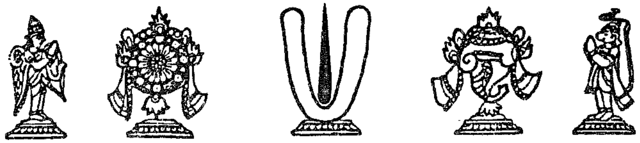

శ్రియైనమః

శ్రీ శ్రీనివాసాయనమః

అవతారికా

భారతదేశము నందు శాస్త్రవేత్తలు, ప్రత్యక్షము, అనుమానము శబ్దము, అను మూడు ప్రమాణములను పదార్ధ విజ్ఞానసాధనములనుగా నిశ్చయించి యున్నారు. వానిలో శబ్దప్రమాణము అతీంద్రియములగు విషయములను కూడా తెలుసుకొనుటకు ప్రధానమైన సాధనమగుటచే ప్రమాణములలో గౌరవస్థానము నొందుచున్నది. అట్లు ప్రమాణములలో మేటియై అపౌరుషేయమైన శబ్దప్రమాణము వేదమని పేర్కొనంబడుచున్నది. అట్టివేదము పూర్వోత్తర భాగములు కలదై. పూర్వభాగముచే ఆరాధనరూపమగు కర్మలను భోధించుచూ ఉత్తరభాగముచే ఆరాధ్యరూపమగు పరబ్రంహ్మను భోధించుచున్నది. పూర్వభాగమనంబడు నాలుగు వేదములలోను ప్రచారములో యుండి ప్రఖ్యాతిగాంచిన పురుషసూక్తము పరమపురుషుని యొక్క స్వరూపమును శక్తిని ఐశ్వర్యమును మొదలగు వానిని వేనోళ్ల చాటుచూ వేదసారముగా నగ్రస్థానమునొంది యజుర్వేదములో అష్టాదశ మంత్రములతో ప్రకాశించు చున్నది. పరంబ్రహ్మను భోధించుచూ ఉత్తరభాగమని చెప్పంబడు ఉపనిషత్తులలో పరమపురుష స్వరూపము ఉపాసనము ప్రాప్తి మొదలగు విషయములను అతి సంగ్రహముగా నతిమనోహరముగా నతిస్పష్టముగా ప్రభోధించుచూ ప్రాధాన్య గౌరవమును సంపాదించిన ఈ ఈశావాస్యోపనిషత్తు అష్టాదశ మంత్రములతో వెలయుచున్నది. ఆపరమేశ్వరుడు దయామయుడగుటచేత చేతనుల యొక్క ఉజ్జీవనమునకై శ్రీకృష్ణపరమాత్మగా నవతరించి అర్జునుని వ్యాజముగా నిడుకొని యుపదేశించిన శ్రీభగవద్గీత నిఖిల వేదోపబృంహణ రూపములగు నఖిల పురాణేతిహాసముల యొక్క సారముగాను ఈ ఈశావాస్యోపనిషత్తుకు ఉపబృంహణ భూతముగాను యుండి అష్టాదశాధ్యాయములతో విరాజిల్లు చున్నది. ఇట్లు సకలవేదసారముగా ప్రసిద్ధిగాంచిన పురుషసూక్తము, సర్వోపనిషత్సారముగా ప్రఖ్యాతిగాంచిన ఈ ఈశావాస్యోపనిషత్తు

అఖిలవేదోపబృంహణ సారముగాఖ్యాతింబడసిన శ్రీభగవద్గీతయు, అష్టాదశసంఖ్యను వదలకనే ముముక్షువులకావశ్యకములగు ఆధ్యాత్మికములైన అర్థపంచక విషయములను ప్రభోదించుచున్నది. ఈరహస్యమును తత్త్వవేత్తలు బహుభావగర్భితముగా అభిప్రాయపడుచున్నారు. సంప్రదాయవేత్తలు ఈ విషయములో నిట్లు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

అనన్తములగు భగవన్మంత్రములలో నుత్కర్షనొంది విష్ణుగాయత్రిలో చరమ స్థానము నొందిన విష్ణు సంబంధమైన వ్యాపకమంత్రము యొక్క షడక్షర సంఖ్య శాన్తివలె త్రిరావృత్తముకాగా యేర్పడిన అష్టాదశసంఖ్య కల మంత్రములచే యొప్పారుచు ''ఈశావాస్యమిదంసర్వం'' మని వైష్ణవమును ప్రభోదించుచూ యున్న ఈ ఈశావాస్యోపనిషత్తు ఉపనిషత్తులకు శాన్తి పాఠమువలె ప్రకాశించుచున్నది.

భగవద్రామానుజాచార్యులవారు అష్టాదశాధ్యాయాత్మకమగు శ్రీభగవద్గీతా శాస్త్రమునకు తాము భాష్యమున నుగ్రహించదలచి రచనా సందర్భములో శ్రీగీతాశాస్త్రమును మూడు షట్కములుగా యేర్పరచి భాష్యమును రచించుట చూడ ఈ సంఖ్య యొక్క అభిప్రాయమియ్యదిగా నూహింపదగి యున్నదని సూచించు చున్నారు.

ఇదియుంగాక ఉపనిషత్సంప్రదాయ ప్రసిద్ధమగు సమాప్తిభాగమందలి ద్విరుక్తివలె పూర్ణసంఖ్యయగు నవకసంఖ్య యొక్క ద్విరుక్తి రూపమై పూర్ణతనొందు అష్టాదశ సంఖ్యకల మంత్రములచే వెలయుచున్న నీ ఈశావాస్యోపనిషత్తు ఉపనిషత్తుల యొక్క సమాప్తి ఫల వచనముగా ప్రకాశించుచున్నది. వేదవ్యాసులవారు శ్రీగీతాశాస్త్రాధ్యాయముల యొక్క అష్టాదశ సంఖ్యను రెండు నవకములుగా యేర్పరచి ప్రథమ నవకాన్తమునందును, ద్వితీయనవకాన్తము నందును. సమానముగా సమాప్తి ఫలరూపమగు పరమ గుహ్యతమ విషయమును ప్రభోదించుట చూడ ఈ సంఖ్య యొక్క రహస్యము నియ్యదిగా సూచించు చున్నారు. ఇటుల మహోమహిమ గలిగిన ఈ ఈశావాస్యోపనిషత్తు ముముక్షువుల కపేక్షితమగు యనశ్వర ఫలమునందచేయ నాధ్యాత్మికములగు ప్రధాన విషయముల నతిసంగ్రహముగా ప్రభోదించుచున్నది.

అప్పికట్ల. **వేదాంతం జగన్నాథాచార్యులు**

టి.టి.డి. ఆస్థాన పండితులు.

★★★

[1]

ఈశావాస్య మిదగ్ం సర్వం యత్కించ జగత్యాం జగత్ ।
తేనత్యక్తేన భుంజీథాః మాగృథః కస్యస్విద్ధనం ॥

1. (అవతారికా) ఆచార్యుడు, రజోగుణముచేతను తమోగుణముచేతను ప్రచురమైన దేహేంద్రియాదులు కలిగి ''నేను స్వతంత్రుడను'' ''దేవతాంతర పరతంత్రుడను'' అనుభ్రమలనొందుచూ తత్వమును తెలియక తెలుసుకొన వలయునను ఇచ్చచే వచ్చిశాస్త్రా నుసారముగా నా శ్రయించిన శిష్యునకు సంసారబీజములగు ఇట్టిభ్రమలను నివర్తింపచేయుటకై ఈ చిదచిదాత్మక ప్రపంచమంతయు పరమపురుషున కధీనమైన స్వరూపముస్థితియు. ప్రవృత్తియు కలదైయున్నది. అని ముందుగా నుపదేశించుచున్నాడు.

ఈ లోకములో స్వభావమందు వికారములను స్వరూపమందు వికారములను పొందుచూ భోక్తృరూపముగాను (అనుభవించెడువాడు) భోగ్యరూపముగాను (అనుభవించదగిన పదార్థము) ఉంది. ప్రత్యక్షసిద్ధమైన ఈచేతనాచేతనాత్మకమైన ప్రపంచము సర్వము యేకొంచమైనను సర్వనియన్తయగు మహాపురుషునిచే వ్యాపించదగియున్నది. ధరించతగియున్నది. అనగా సర్వనియన్తయగు మహాపురుషునిచేత వ్యాపించబడనిది ధరించబడనిది యేమాత్రము లేదనియే తాత్పర్యము. భోగ్యతాభ్రమ (అనుభవించదగినది అనుభ్రమ) విషయమగు నీ జగత్తుయందు గల విషయదోషములనేడింటిని అనగా--

1. అల్పత్వము, 2. అస్థిరత్వము, 3. దుఃఖమూలత్వము, 4. దుఃఖమిశ్రత్వము, 5. దుఃఖోదర్కత్వము, 6. దేహాత్మాభిమాన మూలత్వము, 7. స్వాభావిక బ్రహ్మానుభవవిరుద్ధత్వము అనువానిని నిరూపించుకుని జగత్తును పరిత్యాగము చేసి అట్టి జగత్తుతో నుపలక్షితుడవై అనుభవించుమా అనగా భగవంతుని యుపాసించుటకు దేహమావశ్యకముగాన ఆదేహమును ధరించుటకు అనుకూలమగు అన్నపానాదికమును భగవంతుని

యొక్క ఆరాధనమునకు ఉపయోగించు పరిజనము ఉపకరణములు మొదలగు భోగ్యవర్గమును అనుభవించుమని తాత్పర్యము (మరియొక భావము). విషయదోషములను నిరూపించుకుని పరిత్యాగముచేయబడిన భోగ్యాభాసమగు ప్రపంచముతో నుపలక్షితుడవై సర్వవ్యాపకుడుగాను సర్వాధారకుడుగాను యుండి ఇట్టి దోషములు లేనట్టి నిరతిశయభోగ్యమగు పరమాత్మను ముందు చెప్పబోవు ఉపాయములచే ననుభవించుము. (అని కూడాచెప్పతగి యున్నది.)

నీవు బంధువు యొక్కగాని బంధువుకానివాని యొక్కగాని ధనమును కోరవద్దు, ఇట్లు చెప్పుట పరమాత్మ కంటె ఇతరములగు విషయముల యందు వైరాగ్యమావశ్యకమని సూచించు చున్నది. అనగా ధనంజయుని యొక్క స్యందనమునకు భూషణమగు నిరపాయమైన పరమాత్మ అనెడు ధనమునే అనుభవించుమని తాత్పర్యము.

★★★

[2]

కుర్వన్నేవేహ కర్మాణి జిజీవి షేచ్ఛతగ్ం సమాః।
ఏవం త్వయి నాన్యథేతోఽస్తిన కర్మ లిప్యతే నరే ॥

2. **(అవతారికా)** ఆచార్యుడు జ్ఞానికి త్రివిధములగు త్యాగములతో కూడి బ్రహ్మ విద్యకు అంగములైన నిత్యకర్మలును నైమిత్తిక కర్మలును యావజ్జీవము అనుష్ఠింప తగియున్నవి. అని శిష్యునకు ఉపదేశించుచున్నాడు.

త్రివిధ త్యాగములు అనగా 1. ఫలత్యాగము, 2. మమతా త్యాగము, 3. కర్తృత్వ త్యాగము. ఫలత్యాగమనగా ఫలమందు కాంక్ష లేక ఫలమును త్యజించుట. మమతా త్యాగమనగా మదీయ ఫలసాధనమగు నీ కర్మనాదియని కర్మయందలి మమతను త్యజించుట, కర్తృత్వత్యాగమనగా సర్వేశ్వరుని యందు కర్తృత్వమునను సంధించి తనయొక్క కర్తృత్వమును త్యజించుట అని తెలియవలెను. ముముక్షువు ఈ లోకమందు నూరు సంవత్సరములు అనగా యావజ్జీవము నిత్యనైమిత్తిక రూపములగు కర్మలను చేయుచూనే జీవించు తలంపు కలిగి యుండవలెను. యెప్పుడును బ్రహ్మ విద్యకు అంగములగు కర్మలను పరిత్యజించ గూడదు అని అభిప్రాయము. ఈశ్వరాజ్ఞా పరిపాలన రూపమగు కర్మానుష్ఠానమందు అధికారము కలిగి ఈశ్వర పరతంత్రుడవైన నీ విషయమములో కర్మలు అనుష్ఠించ తగినవి అయి యున్నవి. కర్మానుష్ఠానముచేయుట కంటె వేరగు మార్గము అనగా కర్మలన నుష్ఠింపక యుండు మార్గము లేదు.

జ్ఞానికి కర్మా నుష్ఠానము చేత బంధము కలుగదాయని శంకింపవద్దు. నరుడు అనగా (న. రమతె. ఇతి. నరః) విద్యా విరుద్ధములగు కర్మఫలముల యందను రాగములేని బ్రహ్మ జ్ఞాని యగునరుడు. అట్టి నరుని యందు విద్యకు అంగముగా చేయబడు కర్మయోగము లేపముచేయనేరదు. అనగా స్వర్గాది ఫలములకు సాధనముకానేరదు. అట్టి కర్మ యోగము జ్ఞానయోగద్వారముగా గాని స్వయముగా గాని పరిశుద్ధ జీవాత్మ విషయకయోగమును కలుగచేసి అనంతరమందు భక్తియోగమున కంగముగు ప్రత్యగాత్మ సాక్షాత్కారమును కలుగచేయునేగాని బంధమును కలుగచేయనేరదు అనిభావము. ★★★

[3]

అసుర్యానామతే లోకా అంధేన తమసావృతాః ।
తాగ్ంస్తే ప్రేత్యాభిగచ్ఛన్తియేకే చాత్మహనోజనాః ॥

3. **(అవతారికా)** బ్రహ్మవిద్యయందు శీఘ్ర ప్రవృత్తికొరకు ఆచార్యుడు బ్రహ్మవిద్యకంగ భూతములగు కర్మలను అనుష్ఠించక ఆత్మఘాతకులగు వారు గొప్ప అనర్థమును పొందుదురు అనిచెప్పు చున్నాడు (ఆత్మఘాతకులనగా అసురస్వభావముకలవారై భగవంతుని శాసనమును నిరాకరించి తమ ఇష్టము వెంబడి సంచరించు వారలు). పరంబ్రహ్మ జ్ఞానము లేక అసత్కల్పులై ఆత్మ ఘాతకులగు మానవు లెవ్వరు కలరో వారలు మరణించిన తరువాత ఆసుర ప్రకృతులకు అనుభవించ తగినవియు దట్టమైన చీకట్ల చేత వ్యాపించ బడినవియు ఏ మాత్రము వెలుతురు లేనివియు అతిభయంకరములైనవియునగు నారకలోకములను పొందుచున్నారు.

★★★

[4]

అనేజదేకం మనసో జవీయో నైనద్దేవా
ఆప్నువన్ పూర్వమర్షత్।
తద్ధావతో౽న్యానత్యేతి తిష్ఠ
త్తస్మిన్నపో మాతరిశ్వా దధాతి ॥

4. (అవతారికా) ఆచార్యుడు సర్వవ్యాపకుడగు పరబ్రహ్మకు గల విచిత్ర శక్తి యోగమును ఉపదేశించు చున్నాడు.

బ్రహ్మపదార్థము చలించనిది. తనతో సమానమైనట్టియు తనకంటె అధికమైనట్టియు రెండవ పదార్థము లేనట్టిది. అతివేగముగల మనస్సు కంటె మిగుల వేగము కలది. అనగా మనస్సు సంకల్పముచేత క్షణములో ప్రకృతి మండలము నతిక్రమించగలదు. అట్లు అతిక్రమించి వెళ్ళిన ప్పటికి అంతకుపూర్వమే ఈ బ్రహ్మ పదార్థము అచ్చటికి వెళ్ళి యుండును. కదలని బ్రహ్మ పదార్థము కదలుచున్నది అని విరోధము. బ్రహ్మ పదార్థము విభువు (సర్వమందును వ్యాపించి యుండునది) కనుక అచ్చట అంతకంటె పూర్వమే యుండుట చేతపరిహారము. ఇటులనే ముందు కూడా ఆలోచించ వలయును. బ్రహ్మరుద్రాది దేవతలు పూర్వమే తమను పొందినట్టి ఈ సర్వవ్యాపకుడగు పరంబ్రహ్మను పొందలేక పోయిరి. తమను పొందిన దానిని తమరు పొందలేక పోయిరి అని విరోధము. పరబ్రహ్మ పదార్థము విభువగుటచే నిత్య ప్రాప్తమై యున్నను దేవతలు కూడా పూర్వ కర్మ చేత సంకుచితమైన జ్ఞానము కలవారగుట వలన తమ బుద్ధిచే పొందలేకపోయిరి. అనిపరిహారము : అంతట యున్న ఈ బ్రహ్మ పదార్థము పరుగెత్తుచున్న గరుడాదులను కూడా అతిక్రమించి యున్నది. పరుగెత్తు వారల నతిక్రమించినది. అని విరోధము బ్రహ్మ పదార్థము విభువగుటచే ముందుగానే ఆ పరుగెత్తెడు స్థలములో యున్నది. అనుటలో పరిహారము-- సర్వాధారమగు నాబ్రహ్మ పదార్థమందు గలవాయువు జల, మేఘ, గ్రహ, నక్షత్రాదులను ధరించు చున్నది. ధరించుటకు సాధనములగు కాఠిన్యాదిగుణములు లేని వాయువు కాఠిన్యాదులుగల గ్రహ నక్షత్రాదులను ధరించుచున్నది అనుటలో ఆశ్చర్యము. సర్వాధార భూతుడగు పరబ్రహ్మముచే ధరింపబడిన వాయువు ఈశ్వర శక్తి చేత ఇతర పదార్థములను ధరించుచున్నాడనుటలో నాశ్చర్యములేదు. ★★★

[5]

తదేజతి తన్నైజతి తద్దూరే తద్వంతికే ।
తదన్తరస్య సర్వస్య తదు సర్వస్యాస్య బాహ్యతః ॥

5. **(అవతారికా)** ఆచార్యుడు బ్రహ్మకుగల విచిత్ర శక్తియోగమును చెప్పిన దానినే ఆదరము కొరకు మరల యుపదేశించు చున్నాడు.

ఆ బ్రహ్మ పదార్థము కదలుచున్నదాని వలె యున్నది. అది యదార్థముగా కదలుటలేదు. ఆపరంబ్రహ్మము దూరమందున్నది, అదియె సమీపమందున్నది ఇది విరోధము. ఆసుర ప్రకృతిగలవారలకు దూరమునను. దైవప్రకృతిగల వారలకు సమీపమునను యున్నది. అని పరిహారము. ఆబ్రహ్మ పదార్థము వివిధ విచిత్రరూపము కలిగి ప్రమాణ సిద్ధమగు సర్వ ప్రపంచమునకు అంతర్భాగమున యున్నది. అప్పుడే ఈ సర్వప్రపంచమునకు బయట కూడా యున్నది. గృహము యొక్క మధ్యభాగమున యున్న మానవుడు అప్పుడే బయట ఉండనేరడు. బయట యున్న మానవుడు అప్పుడే ఇంటి లోపల యుండనేరడు. ఇదియే ఆశ్చర్యము. పరంబ్రహ్మ పదార్థము విభువుగాన ఒకప్పుడె అంతర్భాగమునను బహిర్భాగమునను వ్యాప్తి కలిగి యున్నది. అందుచే నాశ్చర్యము లేదు.

★★★

[6]

యస్తు సర్వాణి భూతాన్యాత్మ న్యేవాను పశ్యతి ।
సర్వభూతేషు చాత్మానం తతోన విజిగుప్సతే ॥

6. (అవతారికా) ఆచార్యుడు ఇట్లు నా సర్వము బ్రహ్మాత్మకమని చెప్పి బ్రహ్మజ్ఞాని ఇటుల అను సంధానము చేయుటకు ఫలమును చెప్పుచున్నాడు.

యే తత్వజ్ఞాని బ్రహ్మ మొదలు తృణము వరకు గల సర్వభూతములను పరమాత్మ యందే ఉన్న వానినిగా అను సంధానము చేయుచున్నాడో అనగా భూతములన్నియు భూవ్యాదులచే ధరింపబడి యున్నప్పటికి ఆ భూమ్యాదులకు ఆధారమేమి యని పర్యాలోచనముచేయగా ప్రధానమైన యాధారము పరమాత్మయేనని తెలుసుకొని సర్వభూతములు ఆపరమాత్మ యందే ఉన్నవని అనుసంధానము చేయుచున్నాడో అని భావము. సర్వభూతములయందు పరమాత్మను యే తత్వజ్ఞాని అనుసంధానము చేయుచున్నాడో అనగా పరమాత్మను సర్వభూతముల యందువ్యాపించియున్న వానినిగా అనుసంధానముచేయుచున్నాడో అనిభావము.

ఇటుల పరమాత్మను సర్వాధార భూతునిగాను సర్వ వ్యాపకునిగాను అనుసంధానముచేయు ఆతత్వజ్ఞాని పరంబ్రహ్మాత్మకముగా చూడబడు సర్వ భూతముల యందు యేకారణము వల్ల నుంచిగాని భీభత్సము నొందడు. అనగా స్వాత్మ విభూతిన్యాయము వలన యే భూతములను యెట్టి పరిస్థితిలోను నిందింపడు అని తాత్పర్యము.

★★★

[7]

యస్మిన్ సర్వాణి భూతాన్యాత్మైనాభూద్విజానతః ।
తత్రకో మోహః కశ్శోకః ఏకత్వ మనుపశ్యతః ॥

7. **(అవతారికా)** ఆచార్యుడు సర్వముగు జగత్తు బ్రహ్మాత్మకము అను విషయమును దృఢము చేయుచు అటుల అనుసంధానముచేయుటకు ఫలమును భంగ్యంతరముచే చెప్పుచున్నాడు.

గురుకులవాసము వల్లను శాస్త్రములు వల్లను మెల్ల మెల్లగా స్వతంత్రవస్తు స్వరూపమును పరతంత్రవస్తు స్వరూపమును వానిభేదమును గుర్తెరింగి న ముముక్షువునకు యేధ్యానసమయమందు అనగా దశావిశేషమందు పరమాత్మ యే సర్వభూత విశిష్టుడుగా శరీరాత్మ భావముచేత తెలియబడినాడో ఆ దశా విశేషమందు సర్వభూతములతోటి పరమాత్మకు ఏకవస్తుత్వములభించు చున్నది. గాన సర్వభూత శరీరకత్వమును విశదముగా ధ్యానించు నామముముక్షువునకు స్వతంత్రాత్మ భ్రమాదిరూపమగు అజ్ఞానముండనేరదు. అనగా తాను స్వతంత్రుడను అనే అజ్ఞానము కలుగనేరదు. పరమాత్మ యొక్క విభూతిరూపముగా తెలియబడిన సర్వమునందును నిర్మమత్వ బుద్ధి (నాదికాదు అనుజ్ఞానము) కలుగుటచేత పుత్రమరణము వలనగాని రాజ్యహరణమువలనగాని దుఃఖముకలుగ నేరదు. పరులయొక్క విభూతుల యందు కలుగు నిర్మమత్వబుద్ధిచేత వాని వృద్ధిక్షయములలో యెటుల తనకు సుఖదుఃఖములుండ నేరవో అటులనే యని తాత్పర్యము.

★★★

[8]

స పర్యగాచ్ఛుక్ర మకాయ మవ్రణ

మస్నావిరగ్ం శుద్ధ మపాప విద్ధమ్ ।

కవిర్మనీషి పరిభూః స్వయం భూ

ర్యాథాత థ్యతోఽర్థాన్ వ్యద ధాచ్ఛాశ్వతీభ్యః సమా భ్యః ॥

8. (అవతారికా) ఆచార్యుడు పరమాత్మ సర్వభూతములకు అంతరాత్మ యనియును ఇతరములైన పదార్థములన్నిటి కంటె అతి శయితములు విచిత్రములు అగుశక్తులు కలవాడనియు చెప్పి ముముక్షువునకు ఇంకా అనుసంధించతగిన పరంబ్రహ్మ యొక్క ఆకారముల నుపదేశించుచున్నాడు.

(కవిః) క్రాంతదర్శీ అనగా పరిశుద్ధ జీవాత్మ స్వరూపమందలి నిర్మలమై యెడతెగని స్మృతిరూపమగు జ్ఞానయోగముకలవాడును. భగవంతుని యొక్క కల్యాణగుణముల యందు స్మృత్యభ్యాసముచేతను అన్య విషయములయందు వైరాగ్యము చేతను మనస్సును నిగ్రహించిన వాడును జయింపనలవికాని కామ క్రోధాదులను నిరాకరించిన వాడును, నిత్య నిరతిశయ రూపసుఖమగు స్వాత్మను దర్శించువాడును. అగు యేజ్ఞాని బ్రహ్మప్రాప్తి వరకు మోక్షము. తదుపాయము తద్విరోధులు మొదలగు పదార్థములను వివేకపూర్వకముగా హృదయమునందు ధరించినాడో ఆ బ్రహ్మజ్ఞాని (శుక్రం) స్వప్రకాశరూపమైనట్టియు కర్మకృతమగు శరీరము లేనట్టియు అందువలననే దెబ్బలు లేనట్టియు నాడులు లేనట్టియు అజ్ఞానాది దోషగంధము లేనట్టియు పుణ్యాపాప కర్మములచే నాక్రమించ బడనట్టియు అశేషదోషప్రతిభటుడును కల్యాణ గుణాకరుడును అగు పరమాత్మను పొందుచున్నాడు. భాష్యకర్తలు ఈ మంత్రమునకు మరియొక విధముగా ప్రథమాంతములన్నియు పరమాత్మ పరముగాను ద్వితీయాంతములన్నియు పరిశుద్ధ జీవాత్మ పరముగాను. యోజనము చేయుచుచున్నారు. యెట్లన (కవిః) సర్వజ్ఞుడును సంకల్పమాత్రముచేతనే జగత్తు యొక్క సృష్ట్యాదులను చేయువాడును. అంతట వ్యాపించువాడును. స్వేచ్ఛా మాత్రముచేతనే అవతరించువాడును అగు యే పరమాత్మ కార్యభూతములగు పదార్థములనన్నిటిని యావత్ప్రళయము ఉండగలందులకు యదార్థముగా తయారుచేసినాడో ఆ పరమాత్మ (అకాయం) హేయ శరీరములేనట్టియు వ్రణాదికములు లేనట్టియు నాడులు లేనట్టియు పుణ్యాపాప రూపములగు కర్మలచే నావరింపబడనట్టియు ప్రకృతి వినిర్ముక్తమైనట్టి పరిశుద్ధమైన ప్రత్యగాత్మ స్వరూపమును అంతట వ్యాపించియున్నాడు. ★★★

[9]

అంధం తమః ప్రవిశన్తి యేఽవిద్యాముపాసతే ।
తతో భూయ ఇవ తే తమో య ఉ విద్యాయాగ్ం రతాః ॥

9. (అవతారిక) ఆచార్యుడు కర్మయోగము అంగముగాగల పరమాత్మ విషయకమగు విద్యనుపదేశించి కేవల కర్మలనవలంబించిన పురుషులను కేవలవిద్య నవలంబించిన పురుషులను నిందించుచూ వర్ణాశ్రమ ధర్మములతో కూడిన విద్యచేతనే మోక్షము సిద్ధించును అనిచెప్పబోవుచున్నాడు.

భోగముల యందు ఐశ్వర్యముల యందు ఆసక్తికలిగి యెవరు ఏకాంతమైన చిత్తవృత్తికలవారై జ్ఞానము లేని కర్మలను అనుష్ఠించుచున్నారో వారలు అతిగాఢమగు అజ్ఞానమును అనగా అర్థాభిలాషకు కామాభిలాషకు తప్పనిదియగు దుఃఖాను వృత్తిని పొందుచున్నారు. యెవరు తమ యొక్క వర్ణాశ్రమములకు తగిన కర్మలను పరిత్యాగముచేసి విద్యయందే ఆసక్తి కలవారగుచున్నా రోవారు కర్మలను మాత్రమే ఆచరించు వారు పొందు అజ్ఞానము (దుఃఖము) కంటె ఇంతయని చెప్పుటకు వీలులేనట్టి అపారమగు అజ్ఞానమును పొందుచున్నారు.

★★★

[10]

అన్యదేవాహు ర్విద్యయా అన్యదాహురవిద్యయా ।
ఇతి శుశ్రుమ ధీరాణాం యేన స్తద్వ్యాచచక్షిరే ॥

10. (అవతారికా) ఆచార్యుడు అటులైన మోక్షసాధనమేమి యని ప్రశ్నించు శిష్యునకు ఈ రెండును ప్రత్యేకముగా సాధనములు కానేరవని ఉపదేశించుచున్నాడు. కర్మలు లేని విద్యకంటె ఇతరమైనదియే మోక్షసాధనము అని ఉపనిషత్తులు (పూర్వాచార్యులు) చెప్పుచున్నవి. బ్రహ్మజ్ఞానము లేని కర్మకంటె ఇతరమైనదియే మోక్షసాధనము అని ఉపనిషత్తులు (పూర్వాచార్యులు) చెప్పుచున్నవి. యే పూర్వాచార్యులు నమస్కారాదుల చేత ఆశ్రయించినమాకు ఆమోక్షసాధనమును వివేచించి ఉపదేశించిరో పరమాత్మధ్యాన పరులగునా పూర్వాచార్యుల వలన ఇట్లు వినగలిగినాము. ఈ అమూల్యమగు విషయము బ్రహ్మవేత్తల యొక్క సంప్రదాయ పరంపరాప్రాప్తమని భావము.

★★★

[11]

విద్యాం చావిద్యాం చ
యస్తద్వేదోభయగ్ం సహ ।
అవిద్యయా మృత్యుం తీర్త్వా
విద్యయాఽమృతమశ్నుతే ॥

11. **(అవతారికా)** ఆచార్యుడు మోక్షసాధనము విద్య లేని కర్మకానేరదు. కర్మలేని విద్యకానేరదు. అన్యమని చెప్పియుండుట చే ఆ అన్య పదార్థమును వివరించి యుపదేశించుచున్నాడు.

యేజ్ఞాని విద్యను అనగా పరమాత్మోపాసనరూపమగు విద్యను, అవిద్యను అనగా కర్మలను ఈ ఉభయమును కూడా అనుష్ఠించ దగినవానినిగా తెలుసుకున్నాడో అనగా కర్మలు ఫలాబిసంధి పూర్వకముగా అనుష్ఠించుట వలన మోక్షవిరుద్ధములగు ఫలములకు హేతువులగుచున్నవి. అందు వలన విద్యా విరోధము కలుగుచున్నది. కానఫలాభి సంధిని పరిత్యజించి అనుష్ఠించుట వలన కర్మలు విజ్ఞానమునకు సాధనములగుచున్నవి. అందుచేత విద్యా విరోధము లేదు. కాన ఫలాభిసంధిలేని కర్మలను అంగముగాను, పరమాత్మోపాసన రూపమగు విద్యను ప్రధానముగాను. ఉభయమును ఇటుల అంగాంగి భావముచే అనుష్ఠించవలయునని భావము. ఆ జ్ఞాని విద్యలకు అంగముగా యేర్పడిన కర్మలను అనుష్ఠించుటచేత విద్యయొక్క ఉత్పత్తికి ప్రతిబంధకములైన పుణ్యపాప రూపములగు పూర్వకర్మలను నిశ్శేషముగా తొలగించుకొని పరమాత్మోపాసన రూపమగు విద్యను పొంది అందుచే మోక్షమును పొందుచున్నాడు.

★★★

[12]

అంధం తమః ప్రవిశన్తి
యేఽసంభూతి ముపాసతే ।
తతో భూయ ఇవ తే తమో
య ఉ సంభూత్యాగ్ం రతాః ॥

12. (అవతారికా) ఆచార్యుడు సమాధి నిష్పత్తి (అనగాబ్రహ్మానుభూతి) ఫలాబిసంధిలేని కర్మల యొక్క అనుష్ఠానముచేత సాధించ తగియున్నది. అని ఉపదేశించి నిషిద్ధనివృత్తి రూపములగు యోగాంగముల వల్లసాధించవలయును అని చెప్పబోవుచూ పూర్వమువలే ఒక్కొకదానిని అనుష్ఠించిన వారలను నిందించు చున్నాడు.

యెవరు విద్యాధికారులు సమాధికి అంగభూతమగు నిషిద్ధనివృత్తిని అనగా మానము, దంభము, హింసాచౌర్యము, మొదలగు యోగవిరుద్ధములైవాని యొక్క నివృత్తిని మాత్రమే ఆచరించుచున్నారో వారు అతిగాఢమగు అజ్ఞానమును పొందుచున్నారు. యెవరు యోగవిరుద్ధములగు మానము దంభము హింసా చౌర్యము మొదలగు వాని యొక్క నివృత్తిని వదలి కేవలము సమాధియందే అనురాగముకలవారగుచున్నారో వారు యోగాంగమగు మాన దంభాది రూపనిషిద్ధ నివృత్తిని ఆచరించిన వారు పొందిన అజ్ఞానము కంటె అధికమగుమేరలేని అజ్ఞానమును (దుఃఖమును) పొందుచున్నారు.

★★★

[13]

అన్యదేవాహుః సంభవాదన్యదాహు రసంభవాత్ ।
ఇతి శుశ్రుమ ధీరాణాం యేనస్త ద్వ్యాచచక్షిరే ॥

13. (అవతారికా) ఆచార్యుడు అటులైనమోక్ష సాధనమేమియని ప్రశ్నించు శిష్యునకు ఈ రెండును ప్రత్యేకముగా మోక్షసాధనములు కానేరవని ఉపదేశించుచున్నారు.

నిషిద్ధ నివృత్తిలేని సమాధికంటె ఇతరమైనదియే మోక్షసాధనము. అని ఉపనిషత్తులు (పూర్వాచార్యులు) చెప్పుచున్నవి. సమాధి విహీనమగు నిషిద్ధ నివృత్తి కంటె ఇతరమైనది యే మోక్షసాధనము అని ఉపనిషత్తులు (పూర్వాచార్యులు) చెప్పుచున్నవి. యే పూర్వాచార్యులు నమస్కారాదులచేత ఆశ్రియించిన మాకు ఆ మోక్షసాధనమును వివేచించి ఉపదేశించిరో పరమాత్మధ్యాన పరులగు నా పూర్వాచార్యుల వల్ల ఇట్లు వినగలిగినాము. ఈ ఆమూల్యమగు విషయము బ్రహ్మవేత్తల యొక్క సాంప్రదాయ పరంపరాప్రాప్తమని భావము.

★★★

[14]

సంభూతించ వినాశంచ
యస్తద్వేదో భయగ్ం సహ ।
వినాశేన మృత్యుంతీర్త్వా
సంభూత్యాఽమృతమశ్నుతే ॥

14. (అవతారికా) ఆచార్యుడు మోక్షసాధనము సమాధిలేని నిషిద్ధనివృత్తి కానేరదు. నిషిద్ధనివృత్తి లేని సమాధికానేరదు. అన్యమని చెప్పియుండుటచే ఆ అన్య పదార్థమును వివరించి యుపదేశించుచున్నాడు.

యే జ్ఞాని సమాధి రూపబ్రహ్మాను భవమును మానము, దంభము, హింసాచౌర్యము, మొదలగు యోగ విరుద్ధములైన నిషిద్ధముల యొక్క నివృత్తి ఈ ఉభయమును అంగాంగి భావముచేత అనగా మాన దంభాది నిషిద్ధముల యొక్క నివృత్తిని అంగముగాను సమాధి రూపబ్రహ్మాను భూతిని ప్రధానముగానుగైకొని రెండును కూడా అనుష్ఠించదగినవని తెలుసుకున్నాడో ఆ జ్ఞాని అనగా ముముక్షువు నిషిద్ధ నివృత్తి రూపమగు యోగాంగము యొక్క సేవనముచేత సమాధి ప్రతిబంధకములగు పుణ్యాపాపరూపములైన పూర్వకర్మలను నిశ్శేషముగా తొలగించుకొని సమాధిరూప బ్రహ్మానుభూతిని పొంది నిష్పన్నమైన ఆ సంభూతిచేత అమృతమును పొందుచున్నాడు. అనగా బ్రహ్మానుభూతిరూపమైన సంభూతిచేత బ్రహ్మప్రాప్తిరూపమగు సంభూతిని పొందుచున్నాడని భావము.

★★★

[15]

హిరణ్మయేన పాత్రేణ సత్యస్యాపిహితం ముఖమ్ ।
తత్త్వం పూషన్నపావృణు సత్యధర్మాయ దృష్టయే ॥

15. (అవతారికా) ఆచార్యుడు. ఇటుల సాంగమగు భక్తి యోగము నుపదేశించి ఆ భక్తి యోగముకలవాడు అనుసంధించవలసిన రెండు మంత్రముల నుపదేశించుచున్నాడు. ఈ మొదటి మంత్రము పూషశబ్ద వివక్షితమగు భగవంతుని గూర్చి సమాధికి ప్రతిబంధకములగు వాని యొక్క నివృత్తి కొరకు ప్రార్థనము చెప్పుచున్నది.

సూర్యమండలము యొక్క మధ్య భాగమున వసించు ఓ భగవంతుడా స్వభావమందు వికారములున్నను స్వరూపమందు వికారములు లేని సత్యమైనజీవాత్మకు అనేక ఇంద్రియముల సంబంధము కలిగినప్పటికి ముఖస్థానముగానున్న మనస్సు పరమాత్మవగునీ విషయములో వ్యాపారమును ప్రతిబంధించునట్టి నాపురాకృతములగు కర్మల చేత సిద్ధములైన సువర్ణప్రాయములగు భోగ్యవర్గములచే నాచ్ఛాదింపబడియున్నది. అనగా మనస్సు బాహ్యములగు విషయముల యందు భోగవాంచకలదై పరమాత్మ విషయములో వ్యాపారము లేక యున్నదని భావము. హృషీకేశుడవగు నీవు అనగా ఇంద్రియములకు ప్రభువు అయిన నీవు జీవునకు ధర్మమగు నీదర్శనము కొరకు నామనస్సు యొక్క అడ్డమును తొలగించుము. అప్పుడు నేను బ్రహ్మానుభవమును పొందగలనని తాత్పర్యము.

★★★

[16]

పూషన్నే కర్షే యమ సూర్య ప్రాజాపత్య
వ్యూహ రశ్మీన్ సమూహ తేజః
యత్తే రూపం కల్యాణ తమం
తత్తే పశ్యామి యోஉసావసౌ పురుషఃసోஉహమస్మి ॥

16. (అవతారికా) ఆచార్యుడు పరమాత్మస్వరూప దర్శన ప్రార్థనామాత్రము నుపదేశించుచున్నాడు.

(పూషః) ఆశ్రితులను పోషించెడు వాడా, అతీంద్రి యములగు నర్థములను గుర్తెరింగెడు వారిలో సాటిలేని వాడా, సర్వమునకు అంతర్యామి యైనవాడా, నీభక్తుల బుద్ధులను సత్పథమున ప్రేరిపించెడువాడా, ప్రజలకు ప్రభువైన వాడా, నీయొక్క దివ్యస్వరూప సందర్శనమునకు అనుయుక్తములగు అతితీక్షణవములైన కిరణవులను తగ్గించు మా, నీదివ్య స్వరూపమును దర్శించుటకు ఉపయోగించు సౌమ్యమగు తేజస్సును సమకూర్చుమా - నిరతిశయ భోగ్యభూతుడవగు నీ యొక్క సౌందర్యాది గుణాతిశయము చేత అతి ప్రియతమమ్మైనట్టియు నీ సర్వకల్యాణ గుణవుుల కంటె కల్యాణతమమైనట్టియు యే దివ్యరూపముకలదో ఆ దివ్య రూపమును నేను చూడగలను (యోసౌపురుష స్సోసావహమస్మి) యెవరు ఆదిత్యవర్ణమగు విగ్రహముకలిగి పురుషసూక్త ప్రతిపాద్యమైన మహాపురుషుడో ఆయనయే మదంతర్యామి అగుచున్నాడు.

★★★

[17]

వాయురనిల మమృత మథేదం భస్మాన్తగ్ం శరీరమ్ ।
ఓం క్రతోస్మర కృతగ్ం స్మర క్రతోస్మర కృతగ్ం స్మర ॥

17. (అవతారికా) ఆచార్యుడు (1) పరతత్త్వము యొక్కయు అపరతత్త్వముల యొక్కయు అనగా పరమేశ్వరుని యొక్కయు జీవ ప్రకృతుల యొక్కయు వివేకమును, (2) పరమాత్మప్రాప్తిరూపమగు పరమ పురుషార్థమునకు సాధన భూతమగు సాంగభక్తియోగమును, (3) ఆ భక్తి యోగ నిష్టునకు అనుసంధించ తగిన రెండు మంత్రములను ఉపదేశించి భక్తియోగమందు జ్ఞానము శక్తి మొదలగు సాధన సంపదలేక శరణాగతిని యవలంబించి పరమపురుషార్థమును పొందదలచు వారలకు తదనుష్ఠాన మంత్రములనుపదేశించుచున్నాడు. దీనిలో మొదటి మంత్రము శరణాగతి మంత్రములోని మొదటి ఖండకు సమానార్థకమనియు రెండవమంత్రము రెండవఖండకు సమానార్థకమనియు. ఇట్టి రెండు మంత్రములు అర్థపంచకమును (అనగా 1 పరబ్రహ్మ యొక్క స్వరూపమును 2 జీవాత్మయొక్క స్వరూపమును 3 భగవత్ప్రాప్తికి ఉపాయమును, 4 ఫలమును 5 భగత్ప్రాప్తికి విరోధులను) బోధించు చున్నవి. ఇంద్రియముల కంటెను శరీరము కంటెను విలక్షణమైన పరిశుద్ధాత్మ స్వరూపముయొక్క యాధాత్మ్య జ్ఞానముచేత జీవాత్మను సంస్కరించి అట్లు సంస్కరింపబడిన ఆత్మరూపమగు హవిస్సును పరమాత్మయందు సమర్పించుట యే శరణాగతియనం బడుచున్నది. ''స్థితే'' ''తతస్తంమ్రియమాణంతంకాష్ఠపాషాణ సన్నిభం. అహంస్మరామి మద్భక్తం నయామి పరమాంగతిం॥ అనువరాహచర మద్వయములోని ''అహంస్మరామి అనువాక్యము ఈ మొదటి మంత్రము ''వాయురనిలం'' లోని ''క్రతో, స్మర అను ముముక్షువు యొక్క ప్రార్థనావచనమునకు సమాధానమగు భగవద్వచనమనియు. ''న యామి పరమాంగతి అనువాక్యము రెండవ మంత్రము ''అగ్నేనయలోని'' అగ్నేనయ

అనువుముముక్షువు యొక్క ప్రార్థనావచనమునకు సమాధానమగు భగవద్వచనమనియు ఇందుచేత. ఈ రెండు మంత్రములకు ఆవరాహచరమ శ్లోకములు ఉపబృంహణములనియు తెలుసుకొనదగియున్నవి. అని సంప్రదాయవేత్తలు అభిప్రాయ పడుచున్నారు.

(వాయుః) జీవుడు కర్మానుగుణమగు భగవత్సంకల్పముచేత అచ్చట. అచ్చటవెళ్ళువాడను. ఒకచోట నిలకడగా ఉండని వాడను. దేహసన్తానము నశించినను నశించని స్వరూపముకలవాడును అగుచున్నాడు. ఈ జీవాత్మలేచి వెళ్ళిన తరువాత ఈ శరీరము దహనసంస్కారముచేత భస్మాంతమగు చున్నది. ఖననసంస్కారముచేత క్రిమ్యంత మగుచున్నది. త్యాగసంస్కారముచేత విడంతమగు చున్నది. అనగా ఈ శరీరము అగ్నియందుంచుటచే భస్మమగు చున్నది. భూమియందు పూడ్చి వేయుటచే పురుగులుగానగుచున్నది. త్యాగముచేయుటచే పక్షులు తినుట వలన మలరూపముగానగుచున్నది. అని భావము - ఓమ్, అనునది. పరమాత్మ యందు జీవాత్మను సమర్పించెడు మంత్రము. జ్ఞాన యజ్ఞగోచరుడవగునో పరమాత్మా నన్ను స్మరింపుమా నా చేతచేయబడినది యే కొంచమైన అనుకూల్యమున్నను దానిని స్మరింపుమా అనగా అతి దీనుడనైన నన్ను స్మరించి అట్టినాచేత చేయబడిన యే కొంచమైన అనుకూల్యమున్నను కృతజ్ఞుడవగు నీవు స్మరించినన్ను రక్షింపుము అని భావము. త్వరాతి శయముచే రెండు పర్యాయములు ప్రార్థించు చున్నాడు.

★★★

[18]

అగ్నేనయ సుపథారాయే అస్మాన్
విశ్వాని దేవవయునాని విద్వాన్ ।
యుయెూధ్యస్మజ్జుహురాణమేనో
భూయిష్ఠాంతే నమ ఉక్తిం విధేమ ॥

18. (అవతారిక) ఆచార్యుడు అగ్నిశబ్దవాచ్యుడగు భగవంతుని గూర్చి ఇష్టప్రాప్తిని అనిష్ట నివృత్తిని. ప్రార్థించుటకు మంత్రమును ఉపదేశించుచున్నాడు.

అగ్నిదేవతకు అంతర్యామివగు ఓ పరమాత్మా, అనేకములగు పురుషార్ధోపాయములను తెలిసిన నీవు. అతి కుటిలము (బంధకము) అగుపాపమును అనగా విహితములైన కృత్యములను చేయకపోవుటచేత నిందితములగు కృత్యములను చేయుటచేత ఇంద్రియములను నిగ్రహించ లేక పోవుట చేత సంప్రాప్తమైనట్టియు, నిన్ను ఉపాసించుటకు ప్రతి బంధకముగా నున్నట్టియు పాపమును మా వల్ల నుంచి తొలగించుము. అనంతము స్థిరము అయినధనముగానున్న నీ కొరకు ఇతరమైన గతి లేనట్టియు ఇతరమైన ప్రయోజనము లేనట్టియు ఇతరమైన సాధనము లేనట్టియు మమ్ములను పొందించు మా, అవాప్త సమస్త కాముడవగుటచే నమస్కారము తప్ప ఇతరములను కోరని నీ కొరకు మేము అనేకములగు వాచికములగు నమస్కారములను చేయుచున్నాము.

★★★

చరమ శ్లోకములు

1. సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య మామేకం శరణం వ్రజ ।
అహం త్వా సర్వ పాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి మాశుచః ॥

-- భగవద్గీత - 18అ. 66 శ్లో.

2. స్థితె మనసి సుస్వస్థె శరీరేసతి యానరః
ధాతు సామ్యే స్థితె స్మర్తావిశ్వరూపంచ మామజమ్ ।
తతస్తం మ్రియమాణంతు కాష్ఠపాషాణ సన్నిభమ్
అహం స్మరామి మద్భక్తం నయామి పరమాంగతిమ్ ॥

-- వరాహ చరమద్వయము.

ఈ ఈశావాస్యోపనిషత్తులోని విషయసంగ్రహమేమనగ --

ప్రథమ మంత్రాష్టకము (అనగా మొదటి యెనిమిది మంత్రములు) ప్రకృతి తత్త్వమును గూర్చియు ప్రత్యగాత్మ (జీవాత్మ) తత్త్వమును గూర్చియు కర్మయోగము. జ్ఞానయోగము అనెడు వ్యవహితములగు ముక్త్యుపాయములను గూర్చియు ప్రధానముగా చెప్పుచున్నది.

ఉపరితనమన్త్రాష్టకము (అనగా తరువాతయెనిమిది మంత్రములు) పరతత్త్వమగు పరమపురుషుని గూర్చి భక్తియోగమును ప్రధానముగా చెప్పుచున్నది. ఉపరితన మంత్రద్వయము (అనగా పై రెండు మంత్రములు) సర్వఫలసాధనమగు ప్రపదనమును ప్రధానముగా చెప్పుచున్నది. శ్రీభగవద్గీత యొక్క పదునెనిమిది (18) అధ్యాయములలో ప్రథమషట్కము (అనగా మొదటి ఆరు అధ్యాయములు (1-6) ఈశావాస్యోపనిషత్తులో ప్రథమ మంత్రాష్టకమునకు ఉపబృంహణము (వివరణము), ద్వితీయషట్కము (అనగా శ్రీభగవద్గీతలోని తరువాత ఆరు అధ్యాయములు 7-12) ఈ ఉపనిషత్తులోని ద్వితీయమన్త్రాష్టకమునకు ఉపబృంహణము (వివరణము), తృతీయ షట్కము (అనగా శ్రీ గీతలోని తరువాత ఆరు అధ్యాయములు 13-18) ఈ ఉపనిషత్తులోని అవశిష్ట మంత్రద్వయమునకు ఉపబృంహణము అయితే ఈ తృతీయ షట్కము. మొదటి షట్కము చేతను రెండవ షట్కము చేతను (అనగా మొదట నుంచిగల పండ్రెండు అధ్యాయముల చేతను చెప్పబడిన తత్త్వము. ఉపాయము. పురుషార్థము. వీనిని విశదముచేయుచు శరణాగతి విధానమును ప్రధానముగా చెప్పుచున్నది. శ్రీభగవద్గీతాచరమ శ్లోకము యొక్క ''సర్వ ధర్మాన్ పరిత్యజ్యమామేకం శరణం వ్రజ'' అనుపూర్వార్థము ఈ ఉపనిషత్తులోని 17 పదునెడవ మంత్రము (వాయురనిలమమృతమిత్యాది) యొక్క అర్థానుష్ఠానమును చెప్పుచున్నది. ఈ చరమ శ్లోకము యొక్క ఉత్తరార్థము ఈ పదునెనిమిదవ (18) మంత్రములోని ''యుయోధ్యస్మజ్జుహురాణమేనః'' అని ప్రార్థించువారల యొక్క ప్రార్థనను పూరించుచు ముముక్షువు యొక్క శోకమును తొలగించుచున్నది. కనుక శ్రీ భగవద్గీతాచరమ శ్లోకము ఈ ఈశావాస్యోపనిషత్తు యొక్క (17) పదునేడు. (18) పదునెనిమిదవ అంతిమ మంత్రములు రెంటికి ఉపబృంహణముగా గుర్తెరుంగతగియున్నది. ఇటుల ఈ ఈశావాస్యోపనిషత్తు. పరతత్త్వము తద్విభూతి

యోగవము తదుపాసనవము తత్ప్రపదనవము. తత్ఫలవము మొదలగు ముముక్షువులకపేక్షితములగు విషయ విశేషములను సంగ్రహించి స్పష్టముగా ప్రబోధించుచున్నది. అందుచేత సంప్రదాయవేత్తలు ఈ ఈశావాస్యోపనిషత్తు అన్ని ఉపనిషత్తులలోను సారభూతమైనది. అని అభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఈ ఈశావాస్యోపనిషత్తులోని మంత్ర సంగ్రహమే మనగా-- సర్వేశ్వరుడు స్వశాసనరూపమగు వేదరాశిని చతుర్ముఖ బ్రహ్మ ద్వారా ప్రకాశింపచేసి యుండెను. తరువాత భగవదంశ సంభూతుడగు కృష్ణద్వైపాయనుడు ఆ వేదరాశిని నాలుగు వేదములుగా వ్యాసముచేసి పైలాది మహర్షుల కధ్యయనము చేయించెను.

1. ఋగ్వేదము - 8 శాఖలు కలది.
2. యజుర్వేదము - 101 శాఖలు కలది.
3. సామ వేదము - 1000 శాఖలు కలది.
4. అధర్వ వేదము - 9 శాఖలు కలది గా యేర్పడి యుండెను.

ఈ యజుర్వేదము 101 శాఖలు అనగా --

యజుర్వేదము 86 శాఖలు

శుక్ల యజుర్వేదము15 శాఖలు

101 మొత్తము శాఖలు అగుచున్నవని విష్ణుచిత్తులవారు అభిప్రాయ పడుచున్నారు. కొందరు వేద విజ్ఞానవేత్తలు చరణవ్యూహకర్తయగు శౌనకమహర్షి యజుర్వేదశాఖలు. 86 అనిచెప్పుటచేత యజుశ్శాఖలు 101 అయినప్పటికి చరణ వ్యూహకాలమునాటికి మిగతా శాఖలులుప్తములై 86 శాఖలు మాత్రమే మిగిలి యుండవచ్చును. అని తలంచు చున్నారు. ఆశాఖలైనను ఇప్పటికి తైత్తిరీయశాఖ వాజసనేయశాఖ మొదలగు అయిదు లేక ఆరు శాఖలు మాత్రమే శ్రవణదృగ్గోచరములగు చుండుట చేత మిగతా శాఖలు లుప్తములైనవిగా భావింపవలసి యున్నది. ఈ శుక్లయజుర్వేదమునే వాజసనేయ సంహితా అని చెప్పుచున్నారు.

కాణ్వ, మాధ్యందిన రూపవాజసనేయ సంహితాన్తమునవునకు ప్రకృతవుగు ఈశావాస్యోపనిషన్మంత్రవములు ప్రకాశించుచున్నవి. ఈ సంహితాన్తమందలి ఈ ఉపనిషత్తును కాణ్వులు 18 మంత్రవములుగా పఠించుచున్నారు. ఈ కాణ్వపాఠము ననుసరించియే భాష్యకర్తలు భాష్యములను వ్రాయబూనినారు.

మాధ్యందినులు ఈషద్భేదముచే 17 మంత్రములనుగా పఠించుచున్నారు. ఆతారతమ్యమేమన కాణ్వులు పఠించిన 9 - 10 - 11 - 17 - 18 మంత్రములను మాధ్యందినులు 12 - 13 - 14 - 15 - 16 మంత్రములనుగా స్వల్ప భేదముతో పఠించుచున్నారు. కాణ్వులు పఠించినట్లు 12 - 13 - 14 మంత్రములను మాధ్యందినులు 9 - 10 - 11 మంత్రములనుగా పఠించుచున్నారు. కాణ్వులు 15 - 16 మంత్రములనుగా పఠించిన వానిలో 15వ మంత్రము యొక్క పూర్వార్ధమును 16వ మంత్రము యొక్క ఉత్తరార్ధమును కలిపికించిద్భేదముతో 17వ మంత్రమునుగా మాధ్యందినులు పఠించుచున్నారు. అందుచే కొందరు వైజ్ఞానికులు 15వ మంత్రము యొక్క ఉత్తరార్ధము 16వ మంత్రము యొక్క పూర్వార్ధము తగ్గిపోవుటవలన మాధ్యందినులకు ఒక మంత్రము తగ్గి 17 మంత్రములుగా యేర్పడినవి. అది అప్పటికి గల పఠన పాఠనాదులలో విడచిపోయినదిగా తలంచ దగియున్నదని అభిప్రాయపడుచున్నారు. యెటులైనను ఈ వాజస నేయ సంహిత యొక్క అన్తిమాధ్యాయములోని మంత్రములను కల్పసూత్రకారులు వినియోగముచే యక పోవుటచేతను! అట్లు వినియోగము చేయుటకు తగిన అర్ధసామర్థ్య రూపములగు లింగములు కనుపించ కపోవుటచేతను, ఆత్మయాధాత్మ్యమును ప్రతిపాదించుటచేతను ఈ సంహితాన్తిమాధ్యాయమును జ్ఞానకాండమనియె యెంచవలసియున్నది. ఇందులకు తార్కాణముగా వాజసనేయులకు జ్ఞానకాండ రూపమగు బృహదారణ్యకోపనిషత్తు యొక్క షష్ఠసప్తమాధ్యాయములలో ఈ అధ్యాయమునందు గల ప్రధానములైన 9-15-16-17-18 మంత్రములు కూడా పఠింపబడుటచేత ఇదియు జ్ఞానకాండమను ప్రత్యభిజ్ఞను కలుగచేయుచున్నది. ఇటుల వాజసనేయ సంహితాన్తి మాధ్యాయమైన జ్ఞానకాండరూపమగు నీ ఉపనిషత్తు కర్మకాండ రూపమగు పూర్వాధ్యాయముల యందు చెప్పబడిన కర్మలన్నియు వినియోగపృథక్త్వన్యాయము చేత (అనగా ఒకదానికే విధి వచనము చేత ప్రాప్తమైన అంగత్వము విధ్యంతరముచేత పొందబడిన ఫలసంబంధమును బాధింప నేరదు అని సామాన్యముగా తాత్పర్యము) బ్రహ్మ విద్యకు కూడా అంగములగు చున్నవి. కర్మజ్ఞానములకుగల సంబంధమును ''విద్యాంచా విద్యాంచే''త్యాది వచనములచే విశదముచేయుట వలన కర్మకాండాన్త పాఠమునకు సార్థక్యమును సమకూర్చుచున్నది. స్వారస్యమును కలుగచేయు చున్నది. ఇటుల ఈ వాజసనేయ సంహితాంత మందలి ఈశావాస్యోపనిషత్తు శృంగగ్రాహికా న్యాయముచే విషయములను ప్రబోధించుచు ఉపనిషత్తులన్నిటిలోను ప్రధానమై ప్రకాశించుచున్నదని తత్వవేత్తలు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ★★★

శ్రీ వైఖానస దివ్య సిద్ధాన్త వివర్ధినీ సభ

శ్రీ మరీచి గ్రంథమాల ప్రచురణలు

		రు. పై.
1.	వైఖానసము వాచకములు	2-00
2.	శ్రీ వైఖానస దివ్య సిద్ధాన్తము	2-50
3.	శ్రీ వైఖానస కల్ప సూత్రము	3-00
4.	శ్రీ భగవదర్చనా కైంకర్యము	3-00
5.	సదాచార వివరణ	3-50
6.	ఉత్తమ బ్రహ్మ విద్యాసార సంగ్రహః	2-00
7.	శ్రీ విఖనస స్తోత్రములు	12-00
8.	పారమాత్మికోపనిషత్	5-00
9.	శ్రీ వైఖానస పత్రిక - సంవత్సర చందా	70-00

★★★

శ్రీ విఖనస ట్రస్టు, తిరుమల

వైఖానస గ్రంథములు

1.	అర్చకత్వము - సుప్రీం కోర్టు తీర్పు	5-00
2.	నవగ్రహ శాంతి	25-00
3.	ఖగోళ శాస్త్ర విజ్ఞానము	30-00
4.	సుముహూర్త రత్నావళి	20-00

★★★

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన ప్రచురణలు

వైఖానసాగమ గ్రంథములు

		ధర రూ.లలో
1.	విమానార్చన కల్పము	46/-
2.	ఖిలాధికారము	90/-
3.	క్రియాధికారము	90/-
4.	కాశ్యప జ్ఞానకాండ	36/-
5.	వైఖానసగృహ్య సూత్రము శ్రీనివాస దీక్షిత వ్యాఖ్య - మొదటి భాగము	49/-
6.	వైఖానసగృహ్య సూత్రము శ్రీనివాస దీక్షిత వ్యాఖ్య - రెండవ భాగము	45/-
7.	ప్రకీర్ణాధికారము	90/-
8.	యజ్ఞాధికారము	55/-
9.	వాసాధికారము	60/-
10.	ఉత్తమ బ్రహ్మవిద్యా సారము	35/-
11.	వైఖానస మహిమ మంజరీ	18/-
12.	శ్రీ వైఖానసోపాఖ్యానము	36/-
13.	శ్రీ వైఖానస సిద్ధాన్త లేశాదర్శః	25/-
14.	అర్చనాతిలకమ్	15/-
15.	అర్చనా నవనీతమ్	20/-
16.	ధ్యానముక్తావళి	12/-
17.	సన్ధ్యావన్దనము	7/-
18.	త్రిశతి	13/-
19.	ఆనంద సంహిత	95/-
20.	ఆహ్నికామృతము	27/-

గమనిక : పై పుస్తకములలో 1 నుంచి 6 వఱకు దేవనాగర లిపిలోను, మిగతావి తెలుగు లిపిలోను ముద్రించబడినవి.

★★★

తిరుమల శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారికి అష్టదళపాదపద్మారాధన (స్వర్ణపుష్పార్చన) సేవను ప్రవేశపెట్టిన శ్రీమాన్ వేదాంతం జగన్నాథాచార్యులవారి సలహాపై శ్రీ స్వామివారికి నూట ఎనిమిది బంగారు పుష్పములను బహూకరించిన, పరమభక్తుడు, అపర తానీషాగా పేరుగాంచిన శ్రీ సయ్యద్ మీరా, హైదరాబాదు వారు 1985వ సం॥లో శ్రీమాన్ ఆచార్యులవారికి స్వర్ణ సింహతలాటమును బహూ కరించిన సందర్భములో తీసిన ఛాయాచిత్రము.

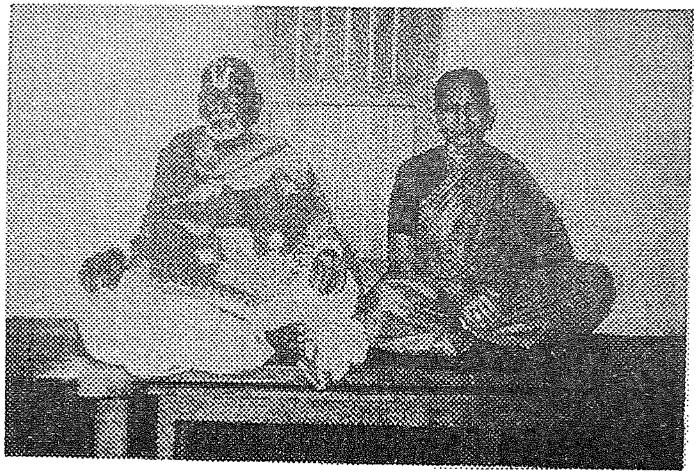

శ్రీమాన్ పండిత వేదాంతం జగన్నాథాచార్యులవారు,
వారి సతీమణి శ్రీమతి లక్ష్మీనరసమ్మగారు